

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tujevske dežele v 2. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta šte. 5. sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje, od enostopne petitvrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Naš cesar.

Maribor, 21. novembra.

Naš cesar je bolan. Ta dogodek je potisnil vse drugo v ozadje. Avstrijski narod z napeto pozornostjo in sočutnih src pričakuje iz Dunaja novice o njegovi bolezni. Kadar se našemu cesarju približa nesreča v katerikoli obliki, tedaj zatrepetajo srca u-danih državljanov v prisrčnem sočutju in vroče molitve se dvigajo k Bogu. Tako tudi sedaj, ko nam iz Dunaja poročajo, da je naš cesar zbolel in da se mu bolezen še ni zboljšala.

Danes se nam iz Dunaja poroča:

Pri njegovem veličanstvu se je v pretekli noči (od nedelje na ponedeljek) pojavilo lanko vnetje v desnem delu pljuč. V katarju ni bilo nobene spremembe. Cesarjeva vročina zjutraj je znašala 38 stopinj, zvečer pa 37,8. Srce deluje dobro, dihanje je enakomerno mirno, tek se je zmanjšal.

Cesar je bil čeli dan pokoncu, se ni vlegel, je delal do večera, sprejel najvišjega dvornega komornika kneza Montenuovo, generalna pribočnika grofa Paara in pl. Bofras, ravnatelja kabinetne pisarne pl. Schiessl, sekcijanskega načelnika pl. Daruvári in nadvojvodo feldmaršala Friderika.

Slovenci smo polni sočutja za visokega bolnika. Naša globoka želja je, da bi se mu kmalu zopet vrnilo popolno zdravje, katerega v sedanjih težkih časih potrebuje v podvojeni meri. Naj tudi Bog kmalu podeli odločilno zmago našim hrabrim armadam, da potem prisije nad vladarja in njegove narode zlatu solnce miru in sreče.

Nenemški narodi.

Dunajski časopisi poročajo, da so se dne 16. nov. na Dunaju zbrali zastopniki nenemških strank, da se posvetojuje o položaju, ki je nastal vsled obljube, da se da Galiciji samouprava, in vsled tega, ker so se nemške stranke združile na zahteve, da se uvede nemški državni jezik, da se odcepi Galicija in da se Avstrija politično, gospodarsko in vojaško z-

druži z Nemčijo. Od Slovencev sta bila pri posvetovanju navzoča poslanca dr. Korošec in dr. Krek. Nadalje so se udeležili posvetovanja Čehi, Rusini (Ukrajinci) in Rumuni. Le Italijani niso bili zastopani.

Kakor nadalje poročajo dunajski listi, so se zastopniki nenemških narodov združili, da bodo v svojih strankah, časopisih in pri vladi odločno in nepopustljivo zastopali to-le načelo: Galicija naj dobi še le tedaj samoupravo, ko se bo tudi drugim narodom zagotovila postavnim potom v državnem zboru narodni in gospodarski obstoj; v Avstriji morajo v jezikovnem in vsakem oziru veljati za vse narode enake pravice; Avstrija pod vladarsko hišo Habsburžanov mora ostati samostojna, neodvisna ter mora vse izostati, kar bi ji škodilo kot velesili.

Posvetovanje zastopnikov nenemških narodov, in njih pametne, za veličino Avstrije neobhodno potrebne zahteve, so vzbudile v političnih krogih veliko zanimanje in pri vseh poštenih domoljubih odkrito odobravanje.

Nove najvišje cene v nadrobni prodaji.

Za moko.

Cesarska namestnija je v deželnem zakoniku pod št. 117 objavilo odredbo, s katero se na podlagi veljavnih izmetvenih predpisov nastavijo sledeče najvišje cene:

1. Za vse občine v deželi, ki ležijo ob kaki železniški postaji ali so od iste oddaljene k večjemu le 3 kilometre:

1 kg pšenične moke za peko	1 K 20 v
pšenični zdrob in moka iz zdroba	90 v
pšenična moka za kuho I	99 v
pšenična moka za kuho II	67 v
ječmena moka za kuho	67 v
pšenična jednaka moka (izmetje 86%)	56 v
pšenična krušna moka	50 v
ječmena jednaka moka	50 v
ječmena krušna moka	50 v
ovsena moka	50 v
koruzna povprečna moka	66 v
ajdova povprečna moka	75 v
ječmenček (šiferskega izvora)	80 v

za 1 kilogram.

2. Za vse občine, ki so oddaljene od najbližje železniške postaje več kot 3 km in največ 10 km, je cena za vse prej omenjene vrste mlinjskih izdelkov za 1 vinar pri 1 kg višja; za občine, ki so od bližnje železniške postaje oddaljene več kot 10 km, pa se smejo prej omenjene vrste mlinjskih izdelkov prodajati za 3 vinarje pri 1 kilogramu dražje. Ako pri delitvi kilogramov (n. pr. pri pšenični jednaki moki $\frac{1}{2}$ kg 26% v) znaša izkupiček pol vinara, sme trgovec računati cele vinarje (torej pri $\frac{1}{2}$ kg pšenične jednake moki 27 v).

Politične okrajne oblasti morajo te cene v posameznih občinah javno razglasiti. Cene stopijo pet dni po njih razglasitvi v veljavo.

Za fižol.

Za nadrobno prodajo fižola je določila cesarska namestnija sledeče najvišje cene:

1. Za vse občine v deželi, ki ležijo ob kaki železniški postaji ali so od najbližnje postaje oddaljene k večjemu 3 km — 58 v za 1 kg.

2. Za vse občine, ki so oddaljene od najbližnje postaje več kot 3 km in k večjemu 10 km — 59 vin. za 1 kg.

3. Za vse občine, ki so oddaljene več kot 10 km od najbližnje postaje — 61 v za 1 kg.

Okrajna glavarstva morajo tudi te cene bo občinah javno razglasiti.

Razlika med cenami.

Dobro urejevane „Dolenjske Novice“, ki izhajajo v Novemestu na Kranjskem, objavljajo sledeči dopis, ki ga ponatisnemo, da se tako vidi razlika med cenami kmetijskih pridelkov in cenami izdelkov industrije. Dopis se glasi:

Tolikokrat se čuje sedanjí čas govoriti: a, sedaj je kmet gospod, kmet odira meščana itd. Kako je neprimisljen in krivičen tak občutek, lahko spoznamo iz naslednjega. Čudno! Ker more kmetovalec postaviti na trg, živino, žito, krompir, mleko — vsemu temu so se nastavile najvišje cene; a kar mora pa on kupiti, to nima nikake najvišje cene, k večjemu — petroleji.

Pšenica ima sedaj ceno 38 K, ker jo moram pa na kolodvor postaviti, mi za dovoz iz našega kota pri metričnem stotu odletite 2 K. Ostanje mi le 36 K. Popreje sem lahko doma prodal po 28 do 29 K. Zvišala

natami tovarišev, ki so me pismeno bombardirali od vseh vetrov, češ:

„Nikar ne pozabi vzeti seboj sočevj za mošt. Ušesa si le dobro osnaži, da boš bolje čul šumenje in premetavanje mošta.“

Joj, me je boedeče grizlo to pikanje. Nisem pa imel takrat žive duše, kateri bi bil potožil in razkril tako na kratko pristrženi ponos. Osamelega srca, s porušeni idealni o vinski kleti, sem v potu svojega obraza prisopel k vojščaku sv. Juriju na Remšniku. Koj pri pogledu na stan nebeskega viteza sem uganil, da kraljuje ta božji junak na strmemu visokem, in kamenitem gradišču. Oj temena do pet ga oklepja železna oprava. Še celo ušesa mu zakriva vojaška čelada. To pa menda radi tega, ker remšniški junak sv. Jurij še nikdar ni prislunil lahnemu godlanju vinskega mošta, ampak mu blizga skozi železo v uho tuleča burja in votlo šumeče valovanje gorskih potokov.

Ves opihan od burnih vetrov, krog in krog opevan od gorskih hudournikov, je vendar sv. Jurij na Remšniku mirnega, rudeče cvetočega obraza. Že skozi stoletja. Ta pogled v moško rudeči obraz svetnika je na novo podprl porušene stene mojega srca in hitro sem pokopal sanje o vinski kleti in moštem vretju.

Pozidal sem si kmalu v samotni kaplanijski izbi stavbo novih idealov, ki ne puhtijo iz vinskih sodov, ampak iz knjig, dela in — samote.

Tri leta sem služil vitezu sv. Juriju in bil sem pod njegovim žezlom srecen in zadovoljen kot nikdar prej ne slej! Res, da v tej dobi nisem nikdar nabijal ali pral sodov, a spoznaval sem ljudstvo in

LISTEK

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

I.

Slovo.

„Zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan!“ Gotovo nobene svetopisemske besede se niso v moji duši in telesu tolikokrat dobesedno vdejavile, kakor te. Je že pač taka podelovana navada med četrtoletniki-bogoslovci, da si ne meneč za višjo cerkveno oblast po svojih željah in okusu izbirajo kaplanije.

Te prestare navade sem se oklenil tudi jaz in pozidal prvo kaplanijo v lepe, bogate — vinske kraje. Vzor plačila za sveže dušepastirstvo mi je bila vinska klet pod kaplanijo, kjer bi po bogati vinski zbirci ob pipi dunana prisluskoval šumenju in vretju lastnega vinskega mošta.

Niso bile sicer skromne te moje želje, pozidane na tako neidealno — materijelno podlago, pa lastil sem si njih vdejavitev kot sin dežele, kjer raste — vinska trta.

Seve, kar sem sanjal in mislil, sem tudi z jezikom razbrbljal tovarišem. Prijatelji, alkoholnega duha in šelesta so pritrjevali mojim kletarskim idealom prihodnosti: oni, nežnejših in višjih poletov, so mi pa podirali ljubke sanje z božjo besedo:

„Zakaj vsak, kdor se povišuje, bo ponižan!“

Posvetili so nas v duhovnike. Odrimal sem pred nastopom prve, v duhu in sanjah — vinorodne kaplanije, na menda zadnje počitnice v življenju. Doma čepeč sem čakal željno dekreta iz Maribora. Pisane dekreta, ki bode črno na belem ovijal prvo kaplanijo po obliki in v barvah lastnega srca.

Prinesel mi je župnik to velevažno pisanje, ki je hranilo toliko lepih naukov za nastop prve pastirske službe. Tako nekako v sredini očetovskih opominov je kraljevalo ime kaplanije, ki me je zabolelo tuje in doslej nepoznano v oči.

„Pri župniku sv. Jurija na Remšniku se naj zglasim s tem pismom prvega dne v mesecu!“

Tako je bilo zapisano in odločeno po predstojniški roki. Ti presveta Trojica! Kako se je začelo v moji duši tresti in podirati, ko sem čital v tisknem seznamu vseh župnij, da sv. Jurij na Remšniku že skozi stoletja ne posluša vretja — mošta, ampak kot viteza v železnem oklepu, v boju z lintversko zverno, ga podžiga in opihava mrzla, gorska sapa, pred katero beži vinska trta. S to določbo sem bil izgnan iz raja vinorodne trte v puščavo hribovske burje, kjer se moj posvetni duh ne bo gugal in zibal ob šepetu vinske kaplje, ampak ob žuborenju — idealne, dandanes tolikanj priporočane gorske čiste vodice.

Menda me še ni kaj tako trenotno osupnilo ter mi porušilo vse zračne gradove, kot ta moj prvi dekret. Še nekaj dni pred odhodom na prvo stacijo pa sem brskal po razvalinah kaplanijske kleti. Iskal sem po vseh kotičkih varnega srca kritja pred gra-

se je cena torej le za 24%. Tako prilično tudi še pri drugem žitu, ali še manj. Krompir se nam plačuje 9 K — dokler mu je bila po 12 K cena, se ni noben komisijonar ganil — za dovoz mi odpadeta 2 K pri 100 K. Ostane mi 7 K ali 12 do 13 % izgube, ker po 9 K sem ga preje tudi lahko doma prodal. In kar moram kupiti! Podplati prej 3—4 K. Sedaj sem dal zanje 36 K, to je 800 % poviška! Navadno blago za delavca, hlačevina, preje 1.50 K do 2 K, sedaj 14 do 18 K meter, kar znaša 933 % poviška; enako je pri kotenini. Gorje kmetovalcu „gospodu“, ki mora 8 ali 12 članov družine obleči. Laškemu olju je bila cena prej 1.12 K za liter, zdaj 13 do 14 K, kar znaša 1061 % poviška! Ako pa revni kmetič proda kakega pujska za par kronic dražje, brž pred sodišče s hudodelcem! Povisal se je sedaj še zemljiški davek za 80%, posli, delavci zahtevajo povisek. Iz tega pregleda je razvidno, da mora kmetovalec opešati, ker njegovi prejemki niso v nikakem razmerju s stroški. V Ameriki se je cena pri žitu dvignila za 220%!

Ja, pa je kmet vole prodal ali konja, pa dobil zanje kar 2000 do 3000 K. Vidite, da je kmet vsaj — baron! Počasi, prijatelji! Vede, da voli, konji ne vzrastejo v enem letu v hlevu. Za to je treba treh do štirih let. Koliko dela, koliko truda in stroškov je imel kmetovalec v tem času s tem blagom! Marsikateri je moral radi klaje v najem vzeti travnik, njivo, da je mogel prerediti živali. Preračunil vrednost krme, porabljene v teku treh do štirih let, plačo hlapcu, pastirju, njihovo hrano, nabavo stelje, del davkov itd., pa bodeš našel nazadnje, da je kmetovalec poleg tolikega truda k večjemu malo večje obresti od založenega kapitala prejel, ker vol, kakor znano, ne daje mleka, ravno ako konj ne. Seveda je lepo slišati, ta pa ta je 2000 ali 3000 K za živali dobil. Nobeden pa ne misli, kako veliki stroški se tega drže. Se slabše, seveda, je pri pitanih svinjah.

Ker ni zadostnih delavcev, mora eden delati za dva ali tri. Ob času košnje, žetve, je mogel k večjemu dve ali tri ure počivati. Ob 11 uri spat, ob 2 ali 3 uri zopet vstati. Sicer bi ne bil travnik pokošen, njiva ne zaorana. Taka-le, pa še mnogo slabša, je podoba kmeta — „gospoda“!

Modra galica.

Pozor štajerski in primorski vinogradniki na modro galico za bodočo pomlad.

C. kr. kmetijska družba kranjska nam je poslala sledeči sestavek:

Glasom ravnokar izdanega obvestila kmetijskega ministrstva bo enako kakor letos, tudi v pomladi leta 1917 dana na razpolaganje državna galica za škropljenje trsja proti peronospori.

Vsaka dežela dobi odkazano določeno število vagonov modre galice.

Ker bo pomladi samo državna galica na razpolaganje, od katere se bo smel posameznim deželam nakazati delež porabiti samo v dotični deželi, zato že sedaj c. kr. kmetijska družba na Kranjskem opozarja svoje udele na Štajerskem in na Primorskem, da jim z modro galico ne bo mogla postreči, kajti na Kranjsko došla državna galica se bo smela oddati samo kranjskim vinogradnikom, a druge galice pa družba ne bo imela.

Vsaka dežela bo torej imela svojo državno modro galico, do katere bo imel vsak vinogradnik dotične dežele enako pravico. Tega načela se tu na Kranjskem strogo držimo, pač pa vemo, da drugje

niso tako natančni, zato utedne biti veliko število vinogradnikov, zlasti manjših, prikrašanih in morda so vsled površnosti ali pristranosti lahko prikrašane celo kar cele občine. Take nepravilike je pravočasno preprečiti.

Pravično načelo pri razdelitvi državne modre galice na Štajerskem in na Primorskem uveljaviti bodi torej skrb tamošnjih vinogradnikov samih, oziroma njih zastopnikov. V to svrhu naj se nemudno, t. j. že sedaj, vinogradniki po svojih zastopnikih, t. j. poslancih, zadrugah, okrajnih zastopih in občinah itd. obrnejo do kmetijskega ministrstva, in sicer ne s prošnjo, ampak z odločno zahtevom, da se državna galica enakomerno, t. j. pravično razdeli. Če se kmetovalcem zasežejo njih pridelki po določeni ceni, ki se potem po določeni ceni razdeljuje, imajo vinogradniki tudi pravico zahtevati pravično, t. j. enakomerno razdelitev tako važne gospodarske potrebe, kakor je z državnim denarjem priskrbljena modra galica za vinogradništvo.

Ključa za pravično razdelitev ni težko najti. Za vsako deželo se natančno ve, koliko hektarov vinogradov ima in se torej že naprej lahko izračuna, koliko kilogramov deželi odkazuje državne modre galice pride na 1 ha vinograda. Za vsako politično, oziroma katastralno občino se da potem pravi priprosto dognati, koliko hektarov vinogradov ima in koliko državne modre galice po izračunjenem ključu nanjo odpade. Vsaki politični, oziroma katastralni občini je torej nakazati ves nanjo pripadajoči delež na modri galici, ne da se še posebej čakana pripravištev posameznih vinogradnikov, ki so večinoma majhni posestniki, ki si ne znajo pomagati in zato zaradi tega ne smejo biti prikrašani sebi v škodo in ne v škodo celokupnosti. Občinarji naj jim odkazano galico zopet med seboj razdelijo in sicer tako, da je vsak toliko dobi, kolikor mu je gre z ozirom na velikost njegovega vinograda. Če kdo ne mara vse ali nič državne galice, je pa ta preostanek porazdeliti na ostale, oziroma na tiste, ki so pripravljeni škropljenje trt boljše oskrbeti in zanj več žrtvovati.

Oddajno ceno modri galici je za celo deželo isto postaviti in sicer tako, da so v njej zapodeni že vsi stroški za prevažanje, razdeljevanje za morebitno zatentanje itd. Če se vse tako uredi, potem bo mogoče objaviti: Vsak vinogradnik dobi za svoj vinograd določeno množino državne modre galice, ki po izračunem ključu nanj odpade in sicer za določeno ceno na mestu razdelitve, ki je za celo deželo enainista. Več se za galico od nikogar ne sme zahtevati; pač pa mora vsak sam pribi po modro galico na kraj razdelitve in prinesiti s seboj potrebno vrečo ali posodo.

Predpogoj je seveda, da v vsakem okraju ali v vsaki občini le eden ali dve eni uradi, oziroma ena organizacija, dobi pravico, državno modro galico razdeljevati.

Razumniki, ki Vam je kaj mar blagor naših vinogradnikov, potegnite se zanje in storite brez odloga že sedaj vse potrebne korake za kolikor mogoče pravično razdelitev državne modre galice pomladi leta 1917!

Naše žrtve za domovino.

Koliko jih že je! Marsikateri bo ostal pozabljen. Marsikateri ne bo omenil noben naš list. In vendar je za nas izkrvavel in dal življenje. Enega pa ne smemo pozabiti. Bil je gotovo eden najprijadnejših mladeničev slavne jarenske fare. Kon-

cem meseca julija je prispela v vzgledno hišo Šparlovo v Gačniku žalostna novica, da je padel njen sin, njeno upanje, Ivan. Izkrvavel je na Italijanskem, na Monte Interroto. Ta gora je že bila cele potoke krvi naših pridnih slovenskih fantov. Ko je pridna hiša Šparlova izvedela to novico, se ji je zdela neverjetna. Nemó so gledali vsi v oči bridki usodi. „Padel“, ta novica jih je pretresla, kakor da bi blisk treščil v hišo. Vse je bilo za nje v začetku zagrnjeno v tiho, črno noč. Mislili so, da sanjajo. Potem so se pa odprli tihi potoki solz in še zdaj tečejo. Kdo ne ve, kaka iskrena medsebojna ljubezen vlada v tihi hiši Šparlovi! V tem je ta rodbina vzgled vsem kristjankom. Rajni Ivan je bil fant, ki si ga moral vzljubiti Bil je tih, ni se nikjer silil v ospredje. Samo v cerdvi si ga videl pri sv. maši, pri izpovednici, pri obhajilni mizi, seveda pri vsakem krščanskem nauku in pri vsakem shodu Marijine fantovske družbe. Nobenega ni izpustil. Drugače pa je doma pridno delal, imel veselje s poljedelstvom, posebno z živinorejo, in pomagal svojemu sivolasemu očetu starčku, katerega, smelo rečemo, nikdar ni razžalil. Pripravljal se je za naslednika svojemu pridnemu očetu, pa Bog je prekrižal njegove tako skromne načrte. Rajni Šparl pa je bil tudi vedno vesele narave. Smeh je bil vedno videti na njegovem rožnatem licu. Rad je slišal, če se je kdo z njim pošalil. Pa odgovora tudi ni ostal dolžen. Od svojega očeta je podčodoval šaljivo, nagajivo žilo. Veselo in korajžno je gledal v bodočnost. Zdal mu je smrt izbrisala tudi tisti veseli smeh iz ustnic. Silno rad bi se bil prišel svojemu velikemu posestvom, pomagati pri obdelovanju njiv. Smilil se mu je oče. Delali smo prošnje za dopust: „A bilo je vse zastoj. Pripravljala se je ofenziva proti Italijanom. Zdal pa leži daleč od svoje domovine v tuji sovražni deželi.“

Grobovi pa tulijo...
vrtinci črni vstajajo iz njih
in kot vampirji se vijo po zraku
in žrtve iščejo z bodečimi očmi. E.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam pišejo: Zadet od sovražne krogle je padel dne 19. septembra Franc Veingerl iz Zagajskega vrha. Zanj žalujejo starši in dve sestri, s katerimi je živel v najvzlednejšem življenju.

Svoje mlado življenje je žrtvoval za domovino v skrajno ljutem boju pri Lokvici (na Krasu) Mart. Gosak, poročnik v domobranskem pepolku iz Žižice pri Konjicah. Nač pol leta je branil Kranj pred Lahom, nato je bil poslan na severno bojišče, od tu pa na italijansko, še vedno zdrav in dobre volje, od koder je bil dospel v drugi polovici septembra na 14-dnevni dopust k svojim dragim sorodnikom. Toda to ni bil več oni živahni in veseli Martin, kakor je bil še pol leta prej, ampak vsled grozote bojevanja in groznega napora v skrajno ljutih bojih na laškem bojišču je bil postal resen, zamišljen in potr. Je že pač najbrž čutil, da se ne vrne več živ iz tega morilnega bojevanja, da bo tudi on ostal kot žrtev na bojišču, da biva med svojimi poslednjikrat. In res, ostal je, položili so ga v grob le nekaj kilometrov od mesta, kjer je bil tri tedne prej njegov brat, nadporočnik, odvetnik v Ptuj, od laške krogle v nogo zadet ter v ljuti borbi sploh težko ranjen; dobil je devet ran na levi roki in nogi in se sedaj zdravi in najbrž tudi ozdravi v italijanskem vjetništvu. Tebe, dragi Martin, krije že s krvjo naših junaških slovenskih branilcev napojena zemlja, tvoja po resnici in znanosti tako iskreno hrepeneča duša je odplavala iz solzne doline k večni Resnici, po Tebi pa jačikujejo v nevtolažljivi bridkosti tvoji roditelji, tvoje sestre in brata, katere si tako iskreno ljubil in ka-

kraj, ki ga ne diči vinska trta, ampak pristna planinska zadovoljnost, odkritost in nepopačenost srca.

Po treh letih mojih pohodov preko grab, jarkov in remšniških grebenov so vzeli v Mariboru zopet one bukve v roke, kjer so zapisani vsi kaplani. Našli in opazili so tudi mene, zvestega in zadovoljnega podanika sv. Jurija. Dobil sem drugi dekret, ki me je zval v nove, nepoznane kraje. V globoke grabe in zopet na hribe, kjer bi mi tudi nikoli ne brundnilo na uho šumenje vinskega mošta. Nikakor nisem bil vesel te prestave. Saj bi me pognala proč iz planinskega Remšnika, ki sem ga bil vzljubil. Ukremenil in zarasel se mi je v srce, ker sem ga poznal, dobro poznal kolega, od največjega gruntarja pa do zadnjega kozlega repa najbolj borne kajše.

Si lahko vsakdo misli, kako težko sem jemal slovo od dragega kraja, ki mi je postal vse na tem svetu. Mi odprli in pokazali nova potov vzorov, po katerih sem stopal varno in tako nekaljeno zadovoljnega srca. Celi teden pred odhodom sem se poslavljaj v duhu, v besedah in z roko od ljudi, katerih otročjo udanost sem užival; od prostorov, ki so me tolikokrat zibali v bajne sanje mladih in presrečnih kaplanskih let.

Ono zadnjo nedeljo na Remšniku sem popoldne izginil in se skril v tihi in samotni gozdiček, ki sem ga kot kaplan že opisal in nazival s porosom „prater“.

Kaj so mi bili ti vedno šušteči borovci, ona klop in mizica v njih gosti in tihi senci, sem spoznal in uvidel v teh letih boja krvi in smrti. Na tem skritem prostoru rajsko s'adkih sanj me navadno ni nikdo dramil, nikdo motil in klical.

Le onega zadnjega nedeljskega popoldne je zasumelo nekaj človeškim korakom podobnega: pred menoj je stal sam remšniški župan z ogromnim svežnjem rumenega papirja pod pazduho. Začudeno so se srečali najini pogledi. Možu so zaigrale solze bolesti v očeh, ko je znil:

„Verdaj, gospod mobilzirngi imamo!“

Nekaj trenutkov sem kramal po pičli shrambi tujk, predno sem uganil in se zavedel, kaj da je to: mobilzirngal!

Zu županom sem stopil iz pratra, zapustil raj sanj in sreče brez daljšega slovesa, ker po glavi in srcu mi je nabijala: mobilzirngal!

Dobri mož mi je na povratku poklical marsikatero preroško modrovanje o kugi, lačoti, vojski in o slabih časih, česar pa jaz v svoji tihi sreči nisem nikoli prej verjel. Prečitali in prereševali smo na vse strani one usodepolne, rumenkaste plakate, ki so pozvali v boj celo miroljubne Remšničane. Modrovali in tuhtali smo možakarji med seboj, kdo vse da bode oblekel cesarsko suknjo in odrinil nad sovražnika skupne ter ljubljene domovine.

Gostilničar je zaklinjal krvoloča Srba. Župan je lučal osovke kletemu Lahu v hrbet, ki je že nje mu v mladosti celih 14 let tiščal morilno orožje v roko. Pismoučeni Peter pa je že bil tedaj mnenja, da se bomo zgrabili tudi z grabežljivim Rusom in pa s pretkanim Francozom. Gorska, mirna gostilna, zbirališče zasebnega in javnega delovanja na Remšniku, se je vedno bolj polnila radovedno vprašajočih gostov:

„Kaj, kdo in kam?“

Vedno naraščujoči množici smo mi pismarji in

pismouki sv. Jurija razbijali vsebino rumenih plakatov in odgovarjali po svoji hribovski razlagi nebroj vprašanj iz moških in ženskih ust.

Možakarji, stari in mladi, so po Tomaževu pomajevali z glavo. Rahločutnemu ženskemu spolu so pri spominu na vojaško slovo kapale in lile iz oči debele solze sočutja in planinske ljubezni. Brezskrbni fantje so ukali in stiskali gorske pesti. Oženjenim gospodarjem in bajtarjem pa se je v nemi žalosti krčilo srce pri misli na dom in družino. Mene je nekdo glasno poklical:

„Gospod kaplan!“

Preril sem se skozi množico in pred menoj je stal cesarski človek in mi tiščal v roke v življenju — prvo brzojavko. Nje vsebina je tudi meni prav na kratko povedala, da sem od danes naprej podvržen vojaški postavi in moram takoj v Trst.

Mislite si sedaj hribovsko-mirno srečnega kaplana, ki bo moral mesto na novo štacijsko, na vojsko! Vrtelo in kovalo mi je po glavi. Mnogo hujše mi je bilo, ko mi je mariborski dekret porušil sanje o kaplanski kleti in mošnem vretju.

Toliko se še spominjam danes, ko pišem te vrste minulih spominov, da sem si po kratkem prevdanku povezal nekaj perila v culico in ono noč pred odhodom nsem zatisnil očesa. Pozidal sem si bil s trudom v tihi, gorski samotni trdnjavo sreče in zadovoljstva. Začrtal sem si varna pota dela in sedaj mi bo razbila roka vojne vse, ker sem postavil tri leta.

(Dalje prih.)

terih miljenec si bil. Vest o žalostni tvoji smrti je krež dvoma pretresla bivše tvoje gg. profesorje, ki so te čislali kot vestnega, vzglednega in vrlo nadarjenega svojega učenca. Vest o tvoji smrti je napolnila oči tvojih sodijakov in mnogobrojnih prijateljev s solzami odkritosrčne žalosti, da so vsiklikali prav nehote: „Škoda ga je, zakaj padajo tudi taki, ki bi bili lahko za svoj rod mnogo storili!“ Po tebi žaluje čisto posebno tudi tvoj ujec, ki je bil ponosen, da je imel v tebi pod svojo streho dijaka, katerega so njegovi gg. profesorji „slavnega“ imenovali in katerega je bila „Zora“ že pred leti napovedala, da bo zavzemal kedaj častno mesto med slovenskimi pisatelji. No, Bog je odredil v svoji, nam neumljivi modrosti drugače, zato pa kličemo v dani v njegovo sveto voljo: Bog ti daj večni mir in na srečno svidenje v večnosti!

Vsem padlim vojakom od Smarjete na Pesnici! Ker se od začetka vojne do sedaj nismo mogli spomniti vseh padlih vojakov naše župnije, hočemo storiti to danes. Do danes zaznamujemo 10 pogrešanih in 23 padlih vojakov; med pogrešane so pa šteli le večinoma oni iz začetnih bitk, sicer bi še bilo število s temi v zadnjih mesecih preminulimi dokaj večje. Pogrešani so: Baumgartner Karol, Vakaj Franc, Polič Vinko, Rantasa Jožef, Zdravec Alojz, Farazin Alojz, Čuček Matevž, Rojs Jožef, Kotnik J. in Sekol Alojz. Padli, oziroma na posledicah dobljenih ran so umrli: Baumgartner Jakob, Sorman A., Senekovič Ferdinand, Ferk Franc in Ferk Anton (brata!), Žnidarko Jakob, Pavalc Jožef, Neuwirt Jožef, Kmetič Leopold, Cafnik Anton, Zavernik Mina, Pečovnik Janez, Skrobar Jožef, Koletnik Anton, Pšeničnik Rudolf, Breznik Vinko, Kaube Franc, Ja-

kob Breg, Zelenik Franc, Vezjak Franc, Belec Lud., Tomažič Rudolf in Markl Janez. Sreče se nam krči v tugi za našimi dragimi padlimi, glavo priklanjamo v nepoplačljivi hvaležnosti in v najvišjem spoštovanju pred njimi, ubogimi žrtvami, ki so darovali svoja nadebudna življenja na oltar naše mile domovine. Vabim vas vse Smarječane, da si danesnjo številko „Slovenskega Gospodarja“ z zaznamkom teh naših žrtv dobro shranite! Ne moremo kinčati njihovih daljnih grobov, stavimo jim pa v tem listu sicer skromen, vendar odsrčni in nevenljiv spomenik z besedami:

Gruda lahka, spanje mirno, bodi vam v daljini.
Vam, slovenske domovine vi junaški sini!
Nad zvezdami tam drug je svet,
Kjer ni morjenja,
Ne trpljenja,
Kot zdaj ga poln ta svet — zaklet.
Solze suši le up med nami,
Da vidimo se nad zvezdami!

Mirko Vauda.

Izmed mnogih mož in mladeničev tudi Jakoba Polanič iz Kristanece pri Sv. Križu na Murskem polju ne bo več nazaj. Podlegel je ranam v bolnišnici v Eperješu na Ogrskem ravno na svoj god, dne 25. julija. Bil je priden mladenič, ud tukajšnjega pevskega in tamburaškega zbora, krepka, opora svojih staršev, ki so zgubili z njim že drugega sina. Srečno je hrepenel po domovini, a sedaj je v boljši domovini, kjer ni solz in ne gorja, ampak sreča prava je doma. Bridko izkušanim staršem in pridni sestrici naše sožalje!

Na italijanskem bojišču je padel posestnikov sin Martin Cesar od Sv. Stefana pri Smarju. Zadet je bil v trebuh in je kmalu nato podlegel ranam. Kakor pišejo njegovi prijatelji, je bil med njimi zelo priljubljen.

Našemu dobremu sosedu v spomin! Na praznik Vseh svetnikov je došla brzojavka, da je dal življenje za domovino Jožef Arlič, p. d. Hriberšek, posestnik pri Novičerki. Umril je bolan na kužni bolezni malariji na Moravskem v bolnišnici mesta Brno. Rajni Jožef je bil kot mladenič pri vseh prireditvah slovenskega bralnega društva in kot mož vrl pristav Slovske Kmečke Zveze. Leta 1913, meseca oktobra, se je poročil in prevzel Hriberškovo posestvo, katero je komaj deset mesecev urejeval in vodil. Ko je izbruhnila svetovna vojska, je z veseljem in z velikim navdušenjem zapustil domačo streho ter izročil vso skrb za vse svoji skrbni ženi in se podal v južno Dalmacijo na trdnjave braniti ljubo domovino. Le enkrat se mu je izpolnila želja v 28 mesecih, da je smel obiskat svoje drage, od katerih že ni našel več svojega dobrega očeta. Po osem dnevnem dopustu se je zelo težko ločil od svojih ljubih, kakor bi slutil, da jih zadnjikrat gleda. In res, meseca avgusta je dobil nalezljivo bolezen in po trimesečnem hiranju je podlegel bolezni, ki ga je položila v cvetu najlepših moških let (35) v prerani grob. Umril je dne 31. oktobra. Daleč tam v tuji zemlji počiva njegovo truplo. Za njim žaluje njegova mlada žena in dve leti star sinček ter stara in bolna mamica, kakor tudi vsi tovariši in prijatelji. Tolazi nas zavest, da, ker je rajni Jožef posebno častil Marijo in pogosto prejemal sv. zakramente, da mu je bil Bog milostljiv sodnik, in obilen plačnik za vsa njegova dela.

† Cesar Franc Jožef I. umrl.

Komaj so prve strani našega lista, na katerih poročamo o cesarjevi bolezni, šle v stroj, že nam je prinesel brzojav neizmerno tužno vest, da je naš blagi cesar Franc Jožef I. v torek, dne 21. novembra, ob 9. uri zvečer, v šenbrunskem gradu mirno v Gospodu zaspal. Kot je bilo začetje kraljeve bolezni srce vsakega državljanca napolnjeno s strahom in sočutjem, tako bo sedaj ob tužni vesti obšla vse narode naše države odkritosrčna in globoka žalost. Avstrijski narodi žalujejo za svojim dobrim očetom, za svojim modrim vladarjem, za svojim od čelga sveta spoštovanim cesarjem.

Ni ga bilo vladarja, ki bi si na svojem cesarskem prestolu toliko poskušal kakor naš cesar. Ko je nastopil vladarstvo, je vrel po celi Evropi in tudi v Avstriji. Narodi so hoteli sodelovati pri vladanju. Skoro do leta 1870 se nemirni duhovi niso mogli pomiriti. In ko se je to zgodilo, nastalo je nemirno tekmovanje med avstrijskimi narodi samimi. Kakoli ima čta v hiši, kjer je mnogo živih duhov, zdravi fantov, vedno svoje skrbi, tako smo tudi avstrijski narodi svojemu ljubemu očetu na cesarskem prestolu povzročali mnogo skrbi, mnogo žalosti, pa tudi marsikatero veselje. Njegovo očetovsko srce se je posebno veselilo nad krasnim napredkom, ki se je pri vseh narodih opazoval v narodnih in gospodarskih ozirih. Avstrija se je pod miroljubnim žetozom svojega modrega vladarja vsestransko blizala nenavadno krasnemu razcvetu in razvoju. In tedaj se je sovražnik z blede zavistjo začel ozirati na našo srečo ter kaliti naš notranji mir. Tako je prišlo do strašne svetovne vojske.

Vemo, da se je naš vladar strašno težko odločil za vojsko, odločil le, ker ni našel drugega izhoda, da brani čast svoje vladarske hiše in varnost svojih narodov. Njegovo srce je bilo do dna miroljubno in našemu cesarju ni noben naslov tako ugajal, kakor da so ga nazivali zaradi njegove miroljubnosti kneza miru. Ko je morala stoletni Avstrija v vojno vrvenje, je bilo njegovo srce globoko ranjeno in vsaka kaplja krvi, ki je potekla iz ran zvestih mu Avstrijcev, je zasketala dobro očetovo srce. Gotovo si nihče ni tako, kakor naš cesar Franc Jožef, želel trenotka, ko bi lahko naznanil svojim narodom, da jim vrača ljubi mir, ki so nam ga sovražniki za par let s hudobno roko skalili.

Predno je mogel svojim narodom razglasiti — mir, pa je poklical vsemogočnega, katerega je bil rajni cesar vedno zvest služabnik, k sebi, zavzivat večnega miru. Dobojeval je svoje življenje zvesto in pogumno in sedaj si je šel po večno plačilo. Pokoj njegovi duši!

Potrli stojimo tudi Slovenci ob rakvi svojega priljubljenega vladarja. Kako radi smo ga imeli, kako udani smo mu bili, tega ni bilo spoznati samo iz

zvestobe naših src, ampak tudi iz polokov krvi, ki so jo slovenski junaki pretočili na bojiščih za vladarja in Avstrijo. Cim večja je udanost in ljubezen, tem večja je žalost nad izgubo. Zato Slovenci sedaj polni žalosti objokujemo smrt svojega cesarja, izražamo globoko sočutje vladarski hiši ter v tem žalostnem trenutku nanovo prisegamo zvestobo Habsburžanom in Avstriji!

Zadnji dnevi. — Smrt.

Cesar se je začetkom novembra prehladil in dobil nadoh, ki ga je tako zdelal, da se je moral na Martinovo vleči. Toda ker je za stare ljudi ležanje zaradi pljučnice sila nevarno, skušali so zdravniki, da ga drže pokoncu kolikor mogoče. Zato tudi sprejemov niso odsvetovali, ampak nasprotno so jih odbravali, da so tako zaposlili presvitlega cesarja. A telesne moči so začele vedno bolj pojemati in nazadnje tudi zdravniki niso mogli več braniti postelje. V nedeljo so se pokazali prvi znaki pljučnice in že v torek, dne 21. t. m., je nastopila smrt.

V torek, dne 21. novembra, popoldan se sta, izdala cesarjeva telesna zdravnika dr. Kerel in dr. Ortner o cesarjevi bolezni sledečo poročilo:

Vnetje desnih pljuč Njegovega Veličanstva se je razširilo. Telesna vročina je znašala jutraj 38,1, ob 2. uri popoldne 39,5, zvečer pa 39,6 stopinj, 80 utripov žile, utripi mehkejši. Dihanje pomnoženo, v minuti 30 dihov. Tek malenkosten. Telesne moči so se vidno zmanjšale.

Ze istega dne ponoči pa je izšla posebna izdaja dunajskega uradnega lista „Wiener Zeitung“, ki je javljala pretužno vest:

Njegovo cesarsko in kraljevo Apostolsko Veličanstvo Franc Jožef I. je danes, dne 21. novembra, ob 9. uri zvečer na gradu Senbrun mirno v Gospodu zaspal.

Cesarjevo življenje.

Rajni cesar je bil mož neumornega dela. Ko še so Dunajčani spali, je bil svetli cesar že na nogah. Po leti je vstajal ob štirih, po zimi ob petih. Po zajutreku je navadno pregledal novine in ob šestih so že začeli prihajati višji uradniki poročati o raznih opravkih. To je trajalo navadno do devete ali do desete ure.

V pondeljek in četrtek so bile navadno občne avdijske ali zaslišanja. Cesar je vsakega pazno poslušal in odgovoril, a ni delal praznih obljub, ampak naravnost povedal, zakaj ne more uslišati prošnje, ali pa obljubil, da se prošnikova zadeva pravilno preišče in reši.

Med 11. in 12. uro je bil drugi zajutek, potem pa so prišli na vrsto važnejši predlogi ministrov. Dokler je imel kaj opraviti, si cesar ni dal miru. Vsi ministri pričajo o tem, da se je v cesarjevi pisarni uradovalo najhitreje in da so se vse vloge,

ki niso bile preobširne, vračale ministrstvom v 24 urah.

Ob nedeljah in praznikih je bil cesar redno pri sv. maši, navadno ob 11. uri; sploh pa je izpolnjeval natanko svoje verske dolžnosti. K počitku je hodil cesar ob 9. uri.

Tako je bil naš cesar najlepši zgled marljivosti in delavnosti. Zanj ni bil noben dan izgubljen, zakaj niti minuta mu ni minila brez dela.

Kratek življenjepisa.

Rodil se je v Senbrunu, kjer je sedaj tudi umrl, dne 18. avg. 1830; njegov oče je bil nadvojvoda Franc Karol, brat prejšnjega cesarja Ferdinanda I., njegova mati je bila visoko nadarjena gospa, bavarska princezinja Zofija. V Avstriji je vladal takrat Franc I., našega rajnega vladarja stari oče. Ta je svojega živahnega vnuka, lepega dečka modri oči in plavih las, imel posebno rad. Bil mu je prvi učitelj: z njim se je igral po sobi in na vrtu, ga učil, kako se drži vojak po koncu in kako korača.

Vzgojo v prvih letih je vodila grofica Sturmleder, pozneje pa grof Henrik Bombel. Pravi njegov vzgojitelj pa je bil častnik in mož poštenega kršćanskega značaja grof Ivan Koronini, ki je pazil posebno na to, da postane iz gojenca v resnici mož resnega značaja.

Leta 1848 je nastala vojska na Laskem. Avstrijski armadi je poveljeval grof Radecki. Tudi nadvojvoda Franc Jožef je moral na bojišče, da se seznani z vojnimi uredbami. Takrat je bil prvič v ognju.

Ker se je cesar Ferdinand radi nemirov po celi državi odpovedal v Olomucu prestolu, je nastopil 2. dec. 1848 vladarstvo nadvojvoda Franc Jožef, star še le 18 let. Najprej je moral pomiriti narode. Le proti Ogrom je bilo treba nastopiti z orožjem. S pomočjo Rusov in svojih zvestih državljancev je zadušil upor na Ogrskem.

Leta 1859 so se združili proti nam Francozi in Italijani. Izgubili smo Lombardijo. Leta 1866 so se združili proti nam Prusi in Italijani. Lahko sta sicer slavno premagala nadvojvoda Albreht na kopnem pri Kustoci in Tegethof na morju pri otoku Visu, a Prusi so nas natolkli pri Kraljevem Gradu. Avstrija je izgubila krasno Benečijo.

Leta 1878 je zasedla naša vojska pod poveljstvom generala Filipoviča Bosno in Hercegovino.

Leta 1889 je nenadoma umrl cesarjevič Rudolf. Dne 10. septembra 1898 pa je anarhist Lukeni umoril preblago cesarico Elizabeto.

Leta 1908, dne 7. oktobra, je proglasil cesar Bosno in Hercegovino za svoje dežele.

Dne 28. junija 1914 je kruta roka zločinskega morilca v Sarajevu usmrtila preblagega nadvojvoda prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ljubeznivo soprogo Zofijo. To je postal najbližji povod za svetovno vojsko.

Dne 28. julija 1914 je Avstrija napovedala Srbiji vojsko, dne 5. avgusta Rusiji. Dne 23. maja l. 1915 nam je napovedal italijanski kralj vojsko. Dne 27. avgusta 1916 nam je tudi druga naša zaveznica Rumunija napovedala vojsko.

Dne 5. novembra 1916 se je proglasilo samostojno poljsko kraljestvo.

Cesar v smrtni nevarnosti.

Dasi je bil Franc Jožef vedno dober oče vsem dobrim ljudem, vendar se je našel človek, ki ga je hotel usmrtiti. Le z božjo pomočjo je ušel cesar tej smrtni nevarnosti. Bilo pa je to tako-le:

Cesar je imel navado, da je hodil po zimi po šesturnem delu od 12. ure do ene popoldne na sprehod. Ker se nikoli ni bal svojih podložnikov, zato ga tudi ob takih prilikah ni spremljalo večje spremstvo. Hodil je z njim navadno le en spremljevalec. Dne 18. svečana 1853 se je izprehajal cesar s svojim adjutantom grofom O'Donellom po bastiji dunajski. In prišla sta že do Koroških vrat. Tu pa je bila napoti luža in adjutant stopi malo od cesarja proč — a v tistem hipu skoči neki človek proti njemu in z dolgim nožem napade cesarja. Adjutant prime hitro napadaleca z obema rokama, a ta je bil vendar že zadel cesarja na tilniku. Toda božja roka je čuvala nad življenjem cesarjevem. Po tilniku je zdrsnil nož proti vratu navzdol; ranil je sicer cesarja, pa samo lahko, ker je ovratnikova zapona oslabilala moč napadalec.

O'Donell prime hudobneža in ga vrže ob tla; začela sta se boriti. K sreči mu prikoči neki meščan na pomoč, prime morileca z obema rokama za lase in udari nekolikokrat z njegovo glavo krepko ob tla. Morilec izpusti grofa; ta skoči pokonci in potegne sabljo; napadalec jo prime, pa se rani. Cesar je videl ves prizor in svetoval grofu: „O'Donell, le vtaknite sabljo!“ Grof uboga, stopi k cesarju in zapazi se za njim, da je cesar ranjen. Navzlic svoji rani hoče iti cesar sam domov. O'Donell je med tem poklical patroljo in ji izročil napadaleca, krojača Libenija, potem je podal cesarju roko in ga spremil v bližnjo palačo nadvojvode Albrehta. Med potom je rekel cesar O'Donellu: „Zdaj se mi godi, kot mojim vrlim vojakom v Milanu.“ (Ondi so namreč zarotniki, privrženci Mazzinija, bili malo poprej na česti napadli, ranili in umorili nekaj vojakov.) Blizu vrat palače se stemni cesarju pred očmi. O'Donell ga hitro pelje v predsobo in mu umije z mrzlo vodo obraz, roke in vrat; cesar se je takoj zopet zavedel.

K sreči ni bila cesarjeva rana nevarna, vendar je moral nekaj tednov ostati doma. Cesarjeve rešitelje so slavili povsod. Meščanu Eltenreihu je poslala cesarjeva mati v spomin prstan, v katerem so bili vdeleni krvavi lasje cesarjevi, okrog njih pa napis: „Bog Ti povrni!“ Na Dunaj pa so h teli odposlanci vseh dežel, da so izrazili očetu, nadvojvodu Francu Karolu, ogroženje načrdom zločinom in veselje, da je božja roka obvarovala drago življenje cesarjevo. Ko je cesar popolnoma okreval, je bila prva pot njegova v krasni hram sv. Stefana, da je ondi zahvalil Boga za rešitev. Cerkev je bila ta dan prav natlačeno polna, 10.000 sveč je gorelo v njej — vse je hvalilo Boga za srečno rešitev cesarjevo. V zahvalo za božjo varstvo so sezidali zvesti podložniki z nabranimi doneski na Dunaju obljubljeno ali votivno cerkev, najlepšo kolikor jih je videti tam. „V hiši božji smo slavili rešitev cesarjevo — hiša božja bodi prelepi spomenik, ki bo svetu oznanjal Avstrije hvalo in veselje. Tako je bilo čitati v pozivu, s katerim so začeli nabirati darove za to cerkev. In od vseh strani so darovali ljudje doneske, velike in male. V enem samem dnevu so nabrali na Dunaju 800 tisoč kron in predno je minilo leto, je bil nabran že prvi milijon kron. — Med najlepše spomenike pa še stojemo tega-le: Materi Libenija je nakazal cesar — podpora, da je mogla živeti po usmrčenju njenega sina!

Cesar v sveti deželi.

Leta 1869 je potoval naš cesar na Jutrovo. Sreče ga je gnalo tudi v sveto deželo obiskat kraje, kjer je živel naš Zveličar, kjer je prejel svojo kri za nas. Na potu se je oglasil tudi v Carigradu. Ondi ga je seveda sprejel sultan z največjim sijajem — prvega vladarja avstrijskega, ki je stopil na tla prestolnice nekdanj tako grozovitih sovražnikov Avstrije in vse krščanske Evrope.

Dne 8. novembra je stopil cesar v mestu Jafa na zemljo svete dežele. Coln je sicer telebnil ob nek skalo, pa kmalu je pomiril cesarja, rekoč: „Ne boj se, veliki cesar, jaz, Mustafa, sem pri tebi.“ In ker je srečno prepeljal cesarja iz ladje na breg, je dobil 100 cekinov in zlati križec.

Ogledavši si mesto Jafa in krasne vrtove polne pomeranč in granat, nadaljeval je cesar na konju pot proti Jeruzalemu, toda s čudnim spremstvom — nad 1000 Arabcev na konjih ga je spremljalo; zbral jih je sultanov namestnik iz vseh delov Sirije, da so spremljali cesarja, zabavajoč ga z igro „Fantazija“: v belih burnusih so drveli na malih svojih konjih mimo cesarja, v eni roki so držali sulico z zastavico, v drugi dolgo puško, v najhujšem diru so se vzdignili s sedla, ter sprožili puške.

Ko prijašejo na grič Elkuds, s katerega zagledajo romarji prvi sveto mesto, skoči cesar s konja, pade na kolena, poljubi tla in prebije nekaj minut v vroči molitvi. Solze so mu igrale v očeh, ko vstane. Ko pride v Jeruzalem „kralj jeruzalemski“ — ta naslov ima cesar avstrijski — stopi zopet raz konja, ker noče jezdariti po mestu, po katerem je hodil naš Rešenik. Ogledal si je vse svete kraje, molil je za svojo rodovino in za vse svoje podložnike, bogato je obdaril cerkve in samostane, predno se je vrnil nazaj v Jafa.

A morje je bilo silno viharo. Spremstvo je prosilo cesarja, naj se ne vkreca v takem vremenu. On pa pravi: „Obljubil sem, da pridem jutri v Port Said, biti hočem mož-beseda.“ Nato vpraša admirala Tegethova, ali je nevarno. „No, nevarnosti ravno še ni“, odvrne admiral. „Torej se peljemo!“, ukaže cesar in stopi v čoln, da bi se peljal k ladji. Toda nenkrat se postavi čoln navpič in hipoma izgine. K sreči se kmalu zopet prikaže in z ladje so zadoneli streli, ki so naznanjali, da je dospel cesar srečno v varno. Čoln se kmalu vrne, toda brodniki so rekli, da bi v drugič za nobeno ceno ne vozili več. Za to so se morali drugi gospodje še le drug dan vkrečiti in odpeljati. Dne 25. novembra se je vrnil cesar na Dunaj.

Cesar med Slovenci.

Prvič je stopil cesar Franc Jožef na slovenska tla dne 8. kimovca 1882 in sicer v Celovcu. Dne 11. kimovca ga je v Trbižu po slovensko pozdravilo 40 brhkih Ziljanov in 40 Ziljank in mu izročilo šopek planinskih cvetie. V Boveu so mu napravili Slovenci podoknico; tri četrt ure je poslušal pevce, ki so peli lepe slovenske pesmi; sam je zahteval, da ga naj ogovarjajo Slovenci v svojem jeziku. V Divači so slovenska dekleta ponudila cesarju najboljšo domačo črmino, katero je tudi izpil.

Italijani pa so mu poslali takrat v pozdrav — Oberdanka, ki bi naj cesarja umoril. A božja roka je čuvala nad dragim življenjem cesarjevim.

Leta 1883 je prišel cesar drugič na slovensko zemljo. V Radgoni je prihajalo 170 slovenskih mož na konjih cesarju v pozdrav. Občleni so bili v beguše, poveljnik jim je bil učitelj Strniša. Poleg njih se je zbralo 50 slovenskih strelcev iz Veržaja pod poveljstvom Pinteriča. Tudi v Mariboru, Ptuj, Slatini, Šmarju, Št. Juriju ob južni žel., v Celju, na Laškem in v Zidanem mostu so ga pozdravljali Slovenci.

Leta 1891 je prišel cesar v Celje zaradi velikih vojaških vaj. Z županom Glivickom je govoril slovenski, slovenske pevce je z veseljem pozdravil.

Leta 1895 je prišel v Ljubljano, da jo tolaži zaradi potresa.

Cesarica Elizabeta.

Cesarjeva žena, cesarica Elizabeta je bila rojena dne 24. decembra 1837 v gradu Posenhofen na Bavarskem kot tretje dete vojvode Maksa Jožefa bavarskega in vojvodinje Ludovike. Imela je štire sestre in tri brate. Na rojstni dan Elizabete se je sprehajal njen oče, vojvoda Maks, ves srečen po okolici gradu Posenhofen. Sreča ga stara revna žena, ki je nosila težko butaro drv. Pijuzni vojvoda nagovori zenico in pravi: »Zakaj pa si naložite tako težko butaro? Saj bodele otnemgli pod njo!« — »Danes je sveti večer«, odgovori starka, »in ker svojim otrokom ne morem dati drugega božičnega darila, imajo naj nocoj vsaj toplo sobo.« — »Da, da danes je sveti večer«, dejal je vojvoda, jaz sem dobil danes že le o božično darilo, pravo božje dete, Lizika ji bo ime. Prav srečen in vesel sem in z menoj se morate veseliti tudi vi in vaši otroci ter tudi obhajati srečen in vesel sveti večer! Vojvoda je izročil starki nekaj denarja, zvečer pa sta ji pinesla dva služabnika 2 polna jeklasa daril in dva stotaka. Uboga žena je jokala od veselja. Cesar Franc Jožef se je v poletju 1853 mudil s svojimi starši v mestecu Iši na Gornje Avstrijskem, kjer je obhajal tudi svoj rojstni dan. Ob tej priliki je cesar spoznal bavarsko princezino Elizabeto, ki je bila stara tedaj 16 let. Radi njenih lepih čednosti in njene prikupljivosti je sklenil, da se bo poročil z njo. Mati cesarjeva je bila te novice izredno vesela. Drugi dan je cesar po sv. maši v išelski župni cerkvi stopil s svojo zaročenko pred duhovnika in mu rekel: »Gospod župnik, prosim, blagoslovite naju, to je moja nevesta!« Poroka se je vršila dne 24. aprila 1854 med 6. in 7. uro zvečer v dvorni kapeli na Dunaju. Pri poroki je poudarjal dunajski kardinal Raušer, ki je poročal visoki par: »Vse, kar je deviškega, lepega in nežnega, gleda v cesarici Elizabeti svoj vzor in svojo zaščitnico.« Vojvodinja Elizabeta je slovela že takrat kot globokoverna, ljudomila in blagosrečna princezinja. Radi svoje lepote je zaslovela daleč okoli. Bog je cesarjev zakon blagoslovil s tremi hčerami in enim sinom. Cesar in cesarica sta se izredno ljubila. Prava družinska sveča je vladala v cesarjevi rodbini, katero pa so zadnja leta kalili hudi udarci. Eden najhujših je bila gotovo smrt prestolonaslednika Rudolfa. Od tega časa cesarica Elizabeta ni bila več vesela. Ta hudi udarec je čutila do konca svojih dni. Žalovala je globoko, a je bila v tej žalosti tudi verna tolažnica svojemu možu — cesarju. Tiho je prenašala najhujše gorje, ki more zadeti materino srce. Cesarica je bila iz-

redno usmiljenega srca. Povsod, kjer je hodila, je tolažila žalostne in jim dejanski pomagala. Obdarovala je vsako leto na tisoče revežev, ki so jo, posebno na Dunaju, zvali svojo »mater«. In tej blagi ženi je laški anarhist Luigi Luccheni (Lukeni) vzel dne 10. septembra 1898 v mestu Geneva na Švicarsken življenje. Kot divja zver je planil na njo in ji zasadil trivoglato pilo v prsa. Blaga cesarica je kmalu nato izdahnila. Cesar je tedaj, ko so mu poročali o groznem dogodku, izdihnil: »Nihče ne more umeti, koliko sem izgubil.« — Meni vendar ne ostane prihranjenega na tem svetu ničesar. Cesar je vse dni do svoje, smrti globoko žaloval za svojo blago ženo.

Cesarjevi otroci.

Bog je blagoslovil cesarjev zakon s tremi hčerami in enim sinom. Dne 5. marca 1855 se je rodila nadvojvodinja Zofija, ki pa je umrla že dne 29. maja 1857 v Budimpešti. Dne 12. julija 1856 je bila rojena druga hčerka, nadvojvodinja Gizela, ki se je dne 20. aprila 1873 poročila z bavarskim princem Leopoldom. Tretja hčerka, nadvojvodinja Marija Valerija, je zagledala luč sveta dne 22. aprila 1868. Poročena je od dne 31. julija 1890 z avstrijskim nadvojvodom Franc Salvatorjem. Nadvojvodinja Marija Valerija je bila posebna ljubljanka cesarjeva. Večkrat ga je morala obiskati in če mu je le čas količkaj dopuščal, je bival v poletju v krogu njene družine v Ištu. Rojstvo vsake cesarjeve hčerke se naznani po vseh avstrijskih mestih z 20 in 1 strelom. Dne 21. avg. 1858 zjutraj na vse zgodaj pa so oznanjevali topovi po vseh mestih zopet veselo novico. Kdor je slišal glas topa, je šel. Ko se oglasi dvajseti in drugi strel, je bila gotova novica, da se je rodil cesarju sin, naslednik na prestolu. Ni mogče popisati veselja, ki sta ga ob tej priliki imela cesarski oče in mati. Cesarjevi Rudolfi se je poročil dne 10. maja 1881 z belgijsko princezino Stefanijo, rojeno dne 21. maja 1864. Cesarjevič se je dne 2. septembra 1883 rodila edina hčerka Elizabeta, ki je sedaj poročena s princem Windischgrätz. Cesarjevič Rudolf je bil največje veselje svojih staršev ter ponos in upanje Avstrije. Žal, da je umrl mnogo prezgodaj, dne 30. januarja 1889. Vdova nadvojvodinja Stefanija se je omožila zopet z ogrskim plemenitašem grofom Lonyay.

Cesarjevi bratje.

Cesar je imel tri brate in sicer: nadvojvoda Ferdinand Maksimilijan (rojen dne 6. julija 1832), umrl kot cesar mehiškanski dne 17. junija 1867, Karol Ludovik (rojen dne 30. jul. 1833), oče rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, umrl dne 19. maja 1896, in Ludovik Viktor (rojen dne 15. maja 1842). Ludovik Viktor še živi na Dunaju.

Rajni prestolonaslednik Franc Ferdinand.

Po smrti prestolonaslednika Rudolfa je bil proglašen za prestolonaslednika nadvojvoda Franc Ferdinand, sin cesarjevega brata nadvojvoda Karola Ludovika. Franc Ferdinand je bil rojen dne 18. decembra 1863. Poročen je bil z vojvodinjo Zojko Hohenberg, rojeno grofico Chotek. Oba sta umrla kot žrtev srbskih morilcev dne 28. junija 1914 v Sarajevu. Franc Ferdinand je bil vnet katoličan in velik prijatelj Slovanov. Posebno je spoštoval nas Slovence in Hrvate. Zastopal je načelo, da se morajo dati vsem narodom njih narodne pravice. Visoki pokojnik je bil popolnoma prepričan o veliki važnosti katoliško-slovenskega življa na jugu naše države in nam je odločil prevažno nalogo v bodočnosti avstro-ogrške države. A nesrečna morilčeva roka je prestigla vse njegove velike načrte. Cesar je Francu Ferdinandu poveril mnogo važnih nalog. Navadno je zastopal Franc Ferdinand cesarja ne samo pri važnih opravkih v tujini, ampak tudi doma. Franc Ferdinand je preustrojil armada in je hotel z odločilnimi odredbami zasigurati Avstriji srečnejšo in prostejšo bodočnost.

Novi cesar.

Ko je umrl prestolonaslednik Franc Ferdinand, je prevzel prestolonasledstvo nadvojvoda Karl Franc Jožef, najstarejši sin pokojnega nadvojvode Otona in nadvojvodinje Marije Jožefe. Rojen je dne 17. avgusta 1887. Poročen je s parmsko princesinjo Cito. Novi cesar je sedaj star 29 let. Po smrti Franca Ferdinanda mu je cesar izročil mnogo važnih poslov. A najvažnejšo nalogo je dobil novi cesar s tem, ko se mu je izročilo najprvo glavno poveljstvo čet, ki so prodirale v letošnjem poletju iz Tirolskega v Italijo. In pozneje vrhovno poveljstvo na rusko-rumunskem bojišču. Novi cesar slovi kot prijazen in zelo ljudomil človek. Z vojaki občuje kakor z brati. Slovenski vojaki, ki so imeli priliko biti v njegovi bližini, so polni hvale o novem avstrijskem vladarju. Novi cesar govori tudi več slovanskih jezikov.

Naša nova cesarica.

Naša nova cesarica nadvojvodinja Cita je bila rojena dne 9. maja 1892 kot princesinja vojvodske hi-

še Parma. Že kot mlada princesinja je bila znana kot velika dobrotnica revežev. Neštokrat je prosila svoje stariše za darove v denariju, obleki in živilih, katere je osebno prinašala revežem in jih med nje razdeljevala. Nobeno vreme ji ni bilo preslabo, da bi ne pohitela med nje in nobena bajta ji ni bila prenizka, da bi jim ne prinašala pomoči in tolažbe. — Kakor je cvetela ob Starnberskem jezeru rajna naša cesarica Elizabeta in je postala znana širši javnosti še le, ko se je z našim blagopokojnim cesarjem Franc Jožefom zaročila, tako tudi javnost ni niti se slutila, da postane ponižna parmska princesinja Cita še kedaj bodoča avstrijska cesarica. Svoje mlade dni je preživela naša nova cesarica ne daleč od Dunaja, v gradu Svarcau, ki je last parmskega vojvode Roberta. Tu je živela naša nova cesarica kakor brhka princesinja veselo in zadovoljno. Pesmi, ki jih je prepevala v krasnih gozdovih okrog gradu, so še zdaj v spominu Dunajčanom in Dunajčankam in nihče teh ni takrat slutil, da prepeva lepe pesmi naša bodoča cesarica.

Poletu leta 1911 jo je s oznanjenim nadvojvoda Karla Franc Jožef, naš novi cesar in se z njo zaročil. Poroka se je vršila dne 21. oktobra 1911 v najširšem slogu. Naš že blagopokojni cesar se je osebno udeležil poroke ter novoporočencema najprisrčneje čestital. Mlada, zakonska sta v začetku bivala na gradu Varthole, od izbruha vojske pa na cesarskem gradu na Dunaju.

Otroci našega novega cesarja.

Naši novi cesarski dvojci so se dosedaj narodili 4 otroci. Franc Jožef Otton, rojen dne 20. nov. 1912; Adelhajda, rojena dne 21. decembra 1913; Robert, rojen dne 8. februarja 1915 in Feliks, rojen dne 31. maja 1916.

Rumunsko bojišče.

Naši zmagovito prodirajo v Rumunijo. Čete, ki so severovzhodno od Orsove vdrle v Rumunijo (Vlahijo), so v večdnevni bitki pri Targu-Juiu (južno od Petrovega) premagale Rumune in prodrlle dne 21. t. m. do mesta Kraiova, ki leži na široki rumunski ravnini ob reki Sil ob železnici Orsova—Bukarešta. Krajovo so naši zasedli. Rumunska armada pri Orsovi je odrezana od ostale armade. Rumuni se severno od Kampolunga in Sinaie ter na severovzhodni rumunski meji krčevito brani. Sovražne čete ob reki Aluti so v nevarnosti, da jih naši od juga obkrožijo. V bližnjih dneh se bo bila na rumunski ravnini vzhodno od Kraiove in ob reki Aluta velika bitka. V Dobruči nič novega.

Italijansko bojišče.

Naši so zadnje dni izptgali Italijanom vzhodno od Gorice in v Vipavski dolini (pri Bilcih) več strelskih jarkov in tako pomaknili svojo črto nekoliko bližje Gorici. Italijani se baje z veliko žilavostjo pripravljajo na deseto ofenzivo.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču skoro nobenih, važnejših dogodkov. Edino v galiskih Karpatih (pri Ludovi) so se zadnje dni vršili manjši boji.

Macedonsko bojišče.

Bitolj je pade! Dne 18. novembra se je Sarraillovi armadi posrečilo zavzeti važne višine južno-vzhodno od Bitolja ter mečno utrjeno bolgarsko postojanko Čepel. S tem je bila usoda Bitolja zapечатena. Bolgari so zapustili mesto in Bitolj je zasedla Sarraillova armada. Sedaj se vršijo siloviti boji že severno od mesta Bitolj.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču traja borba med rekama Ancre in Somme že 136 dni. Angleži so baje že spravili na francosko bojišče 40 novih velikanskih topov, kakoršnih nima še nobena druga država.

Tedenske novice.

Duhovniška vest. Zopet nameščen je č. g. Jurij Cvetko kot kaplan pri Sv. Vidu pri Grobelnem iz učiteljske službe. Na petrazredni ljudski soli Lajtersberg—Krčevine je razpisano mesto učitelje. Prošnje do 15. decembra.

Osebnostna vest. Fregata zdravnik dr. Iv. Fras, naš rojak od Sv. Jurija ob Ščavnici, je imenovan za linijskega zdravnika.

Slovenska gimnazija v Kromerizu se je ustanovila za slovenske begunce. Dijaki se sprejmejo brezplačno in so z vsem na državne stroške oskrbljeni. Prošnje se naj vložijo pri okrajnem glavarstvu, kjer begunci stanujejo, tekom osem dni. Prošnji je priložiti zadnje spričevalo.

Slov. kat. izobr. društvo „Kres“ v Gradcu ima v nedeljo, dne 26. nov. t. l., po poldanskih slov. večernicah svoj letni občni zbor v društvenih prostorih. Spored: Poročilo odbora in revizorjev, volitev novega odbora.

Naročajte „Glasnik“ najsv. Srcu! Kmalu izide 12 številka tega za versko življenje pomenljivega lista. V novem letniku, čegar 1. številka bo že izšla o Božiču, bo izhajal še v enkrat tako velikem obsegu, kakor v starem. Prinašal bo mnogo zanimivega berila in bo krepko pospeševal češčenje božjega Srca Jezusovega in Srca Marijinega med našim narodom. Med drugim bo razlagal dvanajstere obljube božjega Srca, kar bodo lahko č. g. dušni pastirji porabili za premišljevanje vsak prvi petek. Tudi za vojaške bo prinesel marsikaj zanimivega. Vsled splošne draginje bo znašala naročnina na leto 2 K. List zasluži vsestranske podpore in bi pravzaprav moral biti že najbolj razširjen med našim ljudstvom. To se slej pa lahko sčasoma postane, ako bodo prijatelji božjega Srca pridno zanj nabirali naročnike. To še posebno prosimo vse č. g. dušne pastirje. Stari naročniki, ostanite vsi zvesti in pridobite še veliko novih! „Glasnik“ bi naj bil v vsaki krščanski hiši. A naročajte list tudi vojakom. Oglasite se takoj, ko dobite 12. številko, za novi letnik pri vaših dušnih pastirjih, da se lahko določi, koliko iztisov se naj tiska novega letnika. Božje Srce Jezusovo bo bogat plačnik vsem, ki se trudijo za razširjenje nj govega češčenja po „Glasniku najsv. Srcu“.

Peto vojno posojilo je razpoloženo v podpis do dne 16. decembra t. l. Podpiše se lahko na pošti, pri davkarjih, pri vsaki banki in pri vseh raznovrstnih denarnih zavodih, kjer se dobi tudi potrebna pojasnila. Posojilnice, ki so pri Zvezni Zvezi ljubljanski, istotako sprejemajo podpise.

Borojevič slavi mlade slovenske junake. Generalni polkovnik pl. Borojevič je poslal c. kr. namestništvu v Gradcu naslednje pismo: „V predloženih poročilih o bojih, ki so se vršili v zadnjih mesecih, so se med drugimi posebno pohvalno omenili tudi prostovoljni strelci 1., 2. in 3. stotnije strelskega bojnega bataljona Maribor IV. Tako častništvo, kakor tudi moštvo tega bataljona je s pogumno vsakravnostjo v najhujšem topničarskem ognju in z odlično pogumnim vedenjem in zvestim spolnjevanjem dolžnosti prispevalo k popolnemu uspehu. Te lepe vojaške čednosti so dobile najpopolnejšo priznanje v pohvali, ki so jo ti hrabri možje dobili od svojih predstojnikov. 37 hrabrostnih svetinj kinca prsa teh junakov. To naznanjam s posebnim veseljem. Borojevič l. r. gen. polk.“

Vjetniki v Rusiji se spominjajo „Slovenskega Gospodarja.“ Dobili smo sledečo dopisnico: Ufa, 28. avg. 1916. Slavno uredništvo! Vsem cenjenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ pošiljam najsrčnejšo pozdrave. Žalibog nisem dobil že po 11. mesecu še nobenega poročila iz ljube domovine. Največja tolažba za nas vojne vjetnike so poročila iz domovine. Daj Bog skoraj rešitev in srečno in veselo svidenje v domovini! Še enkrat pozdrav vsem domačinom od Ludovika Perko iz Ivanjce, Ljutomer.

Oprostitev podkovskih kovačev, ki so črnovojniki, od vojaške službe. O priliki ogledovanja konj po klasifikacijskih komisijah od uradnikov vojnega ministrstva se je doznalo, da v večini občin zelo pomanjkuje dobrih podkovskih kovačev. Vsled tega pa preti nevarnost, da bo veliko konj postalo nesposobnih za vojaške namene vsled napak in boleznih na kopitih, na kosteh in kitah nog. C. kr. okrajna glavarstva se glasom odloka c. kr. kmetijskega ministrstva z dne 24. oktobra 1916, št. 48.023, pozovejo, tožadavne razmere v občinah preiskati ter v največjem obsegu staviti predloge, da se podkovski kovači oproste od črnovojniške službe, zlasti če se gre za starejše kovače, ki so v zaledju in ki niso sposobni za vojaško službo v bojni črti. Zaradi velike važnosti te zadeve je postopati z največjo nujnostjo, to se pravi, občine naj takoj vložijo na okrajna glavarstva prošnje za oprostitve podkovskih kovačev.

Pojasnila za potna dovoljenja. Vrhovno armadno poveljstvo razglša: Ker se množijo slučaj, da prosijo razne osebe pismeno ali brzojavno vrhovno armadno poveljstvo za pojasnila o potnih dovoljenjih ter vsled tega povzročajo vrhovnemu armadnemu pe-

veljstvu veliko nepotrebnih pisarij, se izjavlja, da vrhovno armadno poveljstvo v bodoče ne bo več dajalo nobenih tožadavnih pojasnil. Pojasnila za potna dovoljenja bo dajala samo pristojna okrajna politična oblast, v mestih Maribor, Ptuj in Celje pa mestna politična oblast.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica št. 6, sprejema podpise na 5. avstrijsko vojno posojilo in daje potrebna pojasnila v uradnih urah.

Gospodarske novice.

Naročila za semenski krompir. Radi velikega pomanjkanja jedilnega krompirja bo nastalo spomladu še večje pomanjkanje semenskega krompirja. Opozorjamo posestnike, da si že sedaj odberejo in določijo potrebne množine krompirja za seme. Kdor pa vidi, da mu bo semenskega krompirja na vsak način zmanjkalo ali želi radi potrebe spremembe semena kako drugo krompirjevo vrsto za seme, pa naj takoj pri občinskem uradu javi svoje potrebe. Zadnji čas za taka naznanila je do 30. novembra. V takem naznanilu se mora navesti: ime in stanovanjsko posilca, velikost posestva, površina njive, ki se bo nasadila s krompirjem in potrebna množina semenskega krompirja v kilogramih. Županstva morajo ta naznanila vpsolati najpozneje do 15. decembra t. l. okrajnemu glavarstvu.

Kmetje in kmetice pozor! Cesarski namestnik grof Clary je izjavil pri zadnjem posvetovanju vseh zastopnikov v Gradcu, da se bo oziralo in vstelo pri popisovanju zalog na množino zasežene moke in žita, katerega je odvzela oblast ob priliki zapore mlinov.

Sladkor za kmetstvo prebivalstvo. Dež. odbornik dr. Verstovšek je zahteval od cesarskega namestnika, naj skrbi za to, da dobijo kmetje dovolj sladkorja. Poudarjal je, da kmetice od dajo vse pridelke; zato pač smejo zahtevati vsaj to, da se jim oskrbi sladkor za kavo. Namestnik je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno. Do konca tega meseca se izdajo posebni ukrepi za oskrbo dežele s sladkorjem.

Cene za les. Dunajske velike lesne trgovine so sklenile sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi (smrekov, jelov, borov les) 45—55 K, hlodi (bukov, hrastov in sploh trdi les) 98—110 K. Hrastove debele deske 240 K, tanjše 268 K. Otesani ali oglati žagan les (smrekani, jelka, bor) 65—85 K, bukov, hrastov pa 230—240 K. Na Češkem so lesne cene za 15 do 20% višje, v Galiciji pa za 10 do 15%. Za Štajersko so določene sledeče, razmerna nizke cene: Mehki hlodi neotesani 38—55 K, trdi 55—98 K, mehke deske 88—110 K, oglati ali otesani mehki hlodi 75—105 K, trde deske 110—200 K. Cene za les naraščajo, blaga je malo, popraševanje pa živahno.

Cene za predivo. Za laneno predivo je določilo trgovinsko ministrstvo sledeče najvišje cene: za otreseno laneno predivo I. vrste, gostitev v vodi: 270 K za 100 kg; za otreseno laneno predivo II. vrste, gostitev v vodi: 220 K za 100 kg; za otreseno laneno predivo III. vrste, gostitev v vodi: 180 K za 100 kg; za zmikani lan I. vrste, ki ga v predlinit ni treba več mlati, 270 K za 100 kg; za trti lan prima 220 K za 100 kg; za trti lan I. vrste 200 K za 100 kg; za trti lan 180 K za 100 kg; za trti lan III. vrste 160 K za 100 kg; za trto predivo in tuljev lan: I. vrste 120 K za 100 kg; II. vrste 90 K za 100 kg; III. vrste 60 K za 100 kg; za potirke, kolikor so pripravni za prejo, 30 K za 100 kg. — Od vlade določeni nakupovalec za predivo na Slovenskem Štajerskem in Kranjskem je trgovec Michael Omahnen mlajši v Višnjigori na Kranjskem.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu se je v zadnji dobi pokupilo, oziroma poprodalo le nekaj malo tujega hmelja in so bile cene za tuj hmelj samo na papirju. Hmeljski prekupeci, ki so pokupili večinoma vse zaloge tujega hmelja, čakajo sedaj na ugodno priliko, da ga drago prodajo. Neka inozemska trdnjaka je ponujala za savinjski hmelj 120 K za 50 kg, a hmeljski prekupeci ga niso hoteli prodati niti ene same bale.

Razne novice.

Prerokba glede vstajenja Poljske. Leta 1819 je poljski dominikanec oče Korcenijski videl v svoji stanici čudno prikazen. Sredi stanice je stal jezuit v črni halji, ki se je izdal za mučenika Andreja Bobola. Ta jezuit je bil dne 16. maja 1657 vjet od razkolnih Rusov, ki so ga na grozovit način mučili do smrti, ker je tako ognjevit razširjal katoliško vero. Pater Korcenijski je takrat goreče molil k temu mučeniku, da naj reši poljsko domovino krute ruske vlade. Prikazal se mu je tedaj Bobola in mu veli, da naj odpre okno svoje stanice. Skozi okno zagleda o. Korcenijski namesto ozkega samostanskega vrteca široko ravan, ki je bila pokrita z nešteti vojnimi trumami evropskih narodov: Rusov, Turkov, Francozov, Angležev, Avstrijcev, Prusov in drugih narodov, katerih ni mogel spoznati, ki so se v silno krvavi bitki bojevali med seboj. In blaženi Bobola mu pravi: „Kadar bo vojski, ki si jo videl zdaj v podo-

bi, sledil mir, potem bo Poljska vnovič vstala in me ne bodo častili kot glavnega pokrovitelja. V dokaz temu, da se bo točka za točko prikazal enkrat uresničila, ti pustim odtis svoje roke." Od tistega časa je imela miza v njegovi stanici jasen in razločen odtis desnice blaženega mučenika. To prerokbo je pa prinesel že veleznansven časnik „Civiltà cattolica“ leta 1854.

Vol nočni čuvaj. V vasi Spital na Gornjem Štajerskem so neki večer preteklega tedna tatje obiskali posestnika Davida Eger, ki je močno spaval. Posestnik se je vzbudil se le, ko je zaslišal izredno močno mukanje vola. Vol je namreč opazil tatove in je hotel z mukanjem opozoriti svojega gospodarja na pretečo nevarnost. Ko je gospodar prihitel iz hiše, je videl, kako je več mož bežalo z dvorišča. Vkrasti so hoteli dve pitani svinji, kateri so že spravili na prosto. Tako je zvesti in čuječi vol obvaroval gospodarja pred nesrečo.

Kaj ljudje kadijo? „Novine“ pišejo: Na mestaj lipovo listje. Dobro je tudi malinino. Esše bogše je orehovo pa kopinino. Trsova skorja je že kaj posebnoga. Lipovo cvetje je tak, kak turški najboljši duhan. Divji duhan z loga pa že samo vódebrani samci majo. To je nevolja! Ništeren možki že obetežao od takših rastlin, da ga pa žela li mantra pa znova išče takše rastline, šterimi si beteg redi. Ženske pravijo, ka ne sila kaditi. Prav bi bilo. Moški se naj odvadijo od dohana, ženska pa od cukra, pa de vsaki leži živo.

Redka lovska sreča. Predpreteklo sredo so priredili v Hartbergu ob štajersko-ogrski meji velik lov, katerega se je udeležilo veliko število lovcov — ker so tamošnji veliki gozdi bogati na divjačini. Dva lovca sta pri zasledovanju divjačine prišla precej v središče temnega gozda, kjer sta našla velik sod, napolnjen z — žitom. Lastnik poskritega žita se še ni oglašil.

Velik paromlin zgorel. V N'kolovem na Moravskem je zgorel tamošnji veliki paromlin kneza Dietrichstetna. Škoda znaša pol milijona kron.

Posojilnica v Mariboru (Naradni dom)

sprejema prijave za peto avstrijsko vojno posojilo

ter daje potrebna posojila vsak del vnik od 8. do 12. ure dopoldne ter od 3. do 6. ure popoldne. 736

Dopisi.

Maribor. Mestni magistrat je hotel, da smejo mariborski trgovci nemestnemu probvalstvu prodajati razna živila, kot moko, slani or, kavo, mast in olje samo ob sredah, sobotah in nedeljah, mestnemu prebivalstvu pa ob ponedeljkih, točkah, četrtkih in petkih. Izvzeta od te določbe je prodaja kruha, ostalih, ne zgoraj navedenih živil in potrebščin.

Maribor. Mestna občina je nakupila večjo množino suhih drv, katere bo prodajala kubični meter po 16 K. Priglasiti se je na rotovžu, I. nadstropje.

Hoče. Kmečka hranilnica in posojilnica v Hočah sprejema prijave za V. avstrijsko vojno posojilo. Poslužujte se domačega denarnega zapoda pri podpisovanju!

Sv. Andraž v Slov. gor. V nedeljo, dne 26. ti m., popoldne po večericih, bo v Golbovi hiši občni zbor tukajšnjega Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva. Na sporedu je poročilo tajnika in blagajnika ter knjižničarja. Nato sprejemanje novih udov in volitev novega odbora za prihodnje leto. — Dne 10. novembra so nam odpeljali naš novi veliki zvon in starega srednjega. Veliki zvon je bil še le 11 let star. Imel je krasen, lep dončič, polen glas. Tehtal je nad 1800 kg. Tudi stari srednji zvon je imel silno prijeten glas. Vlit je bil v Varaždinu leta 1849. Tehtal je okoli 550 kg. Ostala sta nam še dva, stari veliki, ki je bil vlit v Gradcu leta 1737 ter tehtal okoli 900 kg in mali stari, ki je bil vlit v Gradcu leta 1689 in tehtal 330 kg. Jako lepo ubrano zvonjenje smo imeli, zato smo se tudi zelo težko ločili od novega velikega in starega srednjega zvona. Vselej se povzdignili cerkveno slovesnost in njih milo, blagoglasno zvonjenje nas je ob takih prilikah glasno opominjalo: „Dajte Bogu, kar je božjega!“ Priznati so zadnjič zapeli dne 29. oktobra, ko se je prenesel novi kip presv. Srca Jezusovega v novo lično kapele v Drbitineh, postavljeno v spomin padlim vojakom andraževske župnije 1914—1916. Velikokrat so peli mrtvaško pesem. Predzadnje so peli dne 1. in 2. novembra padlemu vojaku Leopoldu Metjlišču, vzornemu, vestnemu in delavnemu mladeniču, ki je bil ponos in dika svojih staršev; zadnje pa sebi dne 8. novembra, zvečer ob 9. uri, zjutraj pa sta novi veliki in stari srednji zvon umolknila za vedno. — Tudi človeških žrtev je že mnogo zahtevala ta vojna iz naše župnije. Dosedaj je od nas odšlo k vojakom okoli 260 mož in mladeničev. Od teh je že 28 mrtvih, 17 pogrešanih, 19 vjetih in par bolnih. Vojske, kuge in lakote reši nas, o Gospod!

Celje. Primarij na tukajšnji deželni bolnišnici dr. Gregor Jesenko je bil odlikovan z viteškim križcem Franc Jožefovega reda.

Sv. Pavel pri Preboldu. Posestniki Mariji Pišek in posestniku Janezu Slok v Mariji Reki so pogoreli lepi gozdovi. Škoda je zelo velika. Požar so, kakor se sodi, zanetili lovci, ker so si zažigali cigare in metali goreče vžigalice v suho listje.

Kapele pri Brežicah. Dne 13. novembra je bila tukaj pokopana Marija Janežič, ki je vsekala častljivo starost 89 let. Kot rojena Sorčič je bila bližnja sorotnica nekdanjega lavantinskega prosta č. g. Sorčiča, njen sin, prerano umrl, še vedno v najboljšem spominu živeči vlač. g. dr. Fran Janežič, profesor v Celju, je že v letu 1890, njen mož, veleposestnik Miha Janežič, pa v letu 1880 umrl. Bister razum in bistre oči je do zadnjega ohranila. Naj ji bo po dolgem življenju sladke počitek!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 23. nov.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Oršova naša.

Budimpeštanski list „A Nap“ poroča, da so naši že dne 12. novembra premagali Rumune pri Orsovi in mesto zasedli.

Loterijske številke.

Trst, dne 15. novembra 1916: 75 57 79 9 25
Dunaj, dne 18. novembra 1916: 89 68 76 24 54

Mala naznanila

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivtrsta 18 vin. Mrtvaška oznanila in zahvale vsaka petivtrsta 24 v. Izjave in Poslano 36 vinarjev. Za večkratno objavo znaten popust. Inserati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inseratov torej popoldne.

Kuharica, starejša in gospodinjstva vajena se išče za prihodnje leto v župnišče. Ponudbe na upravnisti listu. 740

Enoleten fantek se odda za svojega. Vpraša se pri Hamer Antonija št. 11 v Slov. gor. št. 50. 743

Krepak in pošten učenec se takoj sprejme pod upodnimi pogoji v pekariji Karl Robaus, Koroška cesta št. 24 Maribor. 744

Službinja za vsa domača dela se takoj ali 1. dec. sprejme pri uradniški rodbini. Kuharici ni treba znati, pač pa šivati. Naslov v uradništvu. 745

Proda se Singerjev šivalni stroj za 96 K močan „Rundschiff“ šivalni stroj“ tuli za krojače pripraven, po ceni. Maribor, Göthestrasse 2. III. nadstropje vrata št. 15. 747

Kovaški učenec se sprejme pod dobrimi pogoji pri Karlu Zach, kovaški mojster v Libenau pri Gradcu. 746

Mlin in žago

na več tečajev bi rad kupil Slovenec iz Goriškega. Želi se več posestva zraven. Ponudbe do 1. dec. 1916 na uradništvu Slov. Gosp. pod Goriški mligar. 752

Vi ste sovražnik

svojega lastnega denarja, ako kupujete vedno le slabo in drago milo, dočim se more s Schulzejevim milnim dodatkom mnogo bolje, hitreje in z manjšim trudom prati. Ta dodatek je posebno za vojaštvo zelo priporočljiv in se z navodilom vred pošilja poštino prosto proti povzetju ali ako se denar naprej pošlje, za 10 zavojčkov 6 K 60 v. Ta množina je toliko kot 5 kg navadnega in dragega mila. Vsaka gospodinja mi bo hvaležna in bo postala moja stalna odjemalka J. Pučko, Celje, Zavodna št. 24. (1 H. 8 V.)

Posestvo na prodaj, meri okoli 11 orolov, sadonosnik, lepe njive, travnik. Blizu Pesnice. Naslov se izve v upravnisti pod „Posestvo št. 733.“

Posestva z zidanimi poslopji, enonadstropna hiša z lepim prostorom z gostilniško koncesijo in zemljiščem, se takoj proda. Cena 16.000 K. Naslov pove: Janez Arbeiter, posestnik v Zabovcih p. Ptuj. 727

Zanesljiv, trezen, marljiv, oženjen vinčar, brez malih otrok, se s 1. januarjem 1917 sprejme pri A. Falesch'njihovih špargeljnovih in sadnih nasadih v Libni p. Videm na Štajerskem. Letne plače 600 K v gotovini, 1 njiva, stanovanje, kurjava, mleko, na leto 1 prase in pišca. Vinčarica ima skrbeti za vrt in živino. 729

Močan učenec se sprejme. Mizarstvo, Kaiserstrasse 18 Maribor. 732

Šmarjeta poleg Rimskega toplice! Proda se enonadstropna hiša, s hlevom, ki spada zraven, lepa njiva, travnik, hosta z lepim lesom. Lahko se redi krava in nekaj svinj. Hiša stoji tik okrajne ceste blizu kolodvoru in je za vsako obrt pripravana. Več se izve pri Karlu Ulaga, organistu v Šmarjeti pri Rimskega toplicah. 735

Iščem učenca (kateri ima veselo do trgovine) od poštenih staršev, zmožen slovensčine in vsaj nekaj nemščine. Lud. Kuharič, trgovec Ormož. 738

Jabolka kupuje trdka M. Berdaja, Maribor, po najboljši ceni. 685

Priden učenec

se sprejme takoj v trgovini pri trgovcu Alojziju Vršču v Ljutomeru. 710

8 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobite na zahtevo moj glavni čenik s novo slikanimi urami, zaslonj in poštnice prosto.

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
c. i. k. dvorni dobavitelj v Brnu 801 na Češkem.

Nikelnasta anker-ura K 630, 630, 950, starosrebrna-kovina-sta remont, ura K 8, s švicarskim kolesjem K 825, vojna spominska ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 520. Za vsako uro triletno pisмено jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Sprejme se takoj učenec pri g. Duhek medicinar, Maribor. 642

Dvonadstropna hiša

zraven še drugo poslopije, novozidana za pekarijo. Peč s paro se postavi z glavarstvenim dovoljenjem. Na prav dobrem prostoru, tudi na dan do 200 hlebov tujega kruha. Stanovaleci plačajo na leto 4500 kron. Se pod lahkimi pogoji za 60.000 kron proda. Vpraša se v Mozartstrasse 69, Maribor. 657

Kdo ima na prodaj kaj lovskega šiber (svinčenih zrn), naj mi naslani: Franc Ferline, župan in zakupnik lova v Selnici ob Muri, p. št. 11 v Slov. gor. 630

Močan učenec s dobrimi šolskimi spričevali se takoj sprejme v trgovini mešanega blaga Jožef Wagner, Šmarje pri Jelšah. 749

„Solzna Avstrija“

Knjigo pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 25 krasnimi pesmimi, okrašeno s slikami, pošlje Matija Belac pri Sv. Belfanku v Slov. goricah, via Ptuj, Štajersko, vsakemu, ki mu pošlje znesek 1 krono 20 v. v denarju ali pa v novih neporabljenih poštinih znamkah. Ta spomin na svetovno vojno, naj ne manjka v nobeni hiši! — Nova krasna Romarska Marijina pesem za 30 vinarjev.

Na brezplačna naročila se pa nemormo ozirati! 639

Vila

novosidana s 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravnisti pod „Vila 172.“

Pozor! Cepljene trte!

Dveletne zelo močne od vrst; laški rilček, bela žlahtina, muškata žlahtina, šipon, portugalka, bel burgundec, modra kapčina in izabela, cepljene na različnih priloženih podlagah. Dveletne divjake Göthe št. 9 prodaja Anton Slodnjak, trtnar in posestnik, p. Juršinci (pri Ptuj, staj. Cena po dogovoru. 688

!KAVA!

50% cenejša:
Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskušnjo v vrečici, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem povzetju pošilja. A. Sapira, razpošiljalnica kave, Galanta 496, (Ugrsko). 520

5. avstrijsko VOJNO POSOJILO.

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ državno posojilo . . . po K 92.50

Davka prosti $5\frac{1}{2}\%$ državni zakladni dolžni listi po K 96.50

Državno posojilo se v letih 1922 do 1956 z žrebanjem povrne.

Državni zakladni listi se dne 1. junija 1922 plačajo nazaj.

Podpisovanja in pojasnila pri poštno-hranilničnem uradu in pri poštних uradih, pri davkarijah, državnih blagajnah, pri avstro-ogrske banki in njenih podružnicah, pri vseh bankah, bankirjih, hranilnicah, zavarovalnih zavodih, kreditnih združenjih in njih zvezah.

Ugodnosti avstro-ogrske banke in blagajne za vojno posojilo pri posojilih v svrhu podpisovanja.

Podpisovanja

od 20. novembra do 16. decembra 1916.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Deželni urad za Štajersko

c. kr. avstrijskega vojaškega sklada za vdove in sirote (oddelek za vojno zavarovanje), ki stoji pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarskega in kralj. apostolskega Veličanstva, v uradnem prostoru, ki ga je dalo na razpolago cesarsko namestništvo v Gradcu, Franzensplatz št. 2 posreduje pri podpisovanju za

V. vojno posojilo

med podpisovalcem in poljubnim uradom, ki sprejema podpise. Prosi se trgovce, industrijce, zasebnike in uradnike, odvetnike, notarje, jerohe (varuhe) kuratorje, društva, družbe, zadrage, sklade itd. da se radi majhnih bančnih dobikov in prednosti v interesu domačih vdov in sirot poslužujejo tega posredovanja.

748

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj,

(minoritski samostan) naznanja vsem strankam, ki so podpisale IV. avstrijsko vojno posojilo pri njej, da se dobijo zakladne listine med uradnimi urami vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne. Posojilnica sprejema prijave za

peto avstrijsko vojno posojilo,

ter daje potrebna pojasnila vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne

Podpisujte peto vojno posojilo pri domačih denarnih zavodih.

Kako lahko pomagamo našim padlim junakom v mesecu vseh vernih duš?

Vojska sega, svojo morilno roko skoro v vse družine! Soznanja pisma pisati, tolažilne obiske delati, to je mnogokrat tako težko, da se trga človeku skoro srce; kako najti pravo besedo, kako zadeti pravo somerje? Pustite njega vpisati v „**Mašna zveza za Afriko**“ in priložite sprejemno podobico soznanju pisnu! Tu ni treba mnogo besedi, malo ljudomilo delo samo govori! **Mašna zveza za Afriko**, ta času primerna ustanova usmiljenja, odpre vsem udeležencem zaklade **300 sv. maš**, ki se berejo po namenu udov mašne zveze. Kot udeležni prispevek zadostuje za osebo enkratna miloščina **1 krone**. Lahko se vpišejo živi in umrli. Pred vsem se toplo priporoča to delo ljubčini v blagor na bojnem polju se vojskujočih vojakov!

Prijave in prispevki naj se naslovijo na Družbo sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Pred škofijo 8.

Umetna gnojila in premog prodaje Zadruga v Račah.

646

Zahvala.

Ob bridki izgubi svoje ljube in predrage matere

Ivane Murko

se iz celega srca zahvaljujem veleč. g. župniku in vsem dragim sorodnikom za sočutno dejanje ljubezen ob dolgotrajni bolehavosti predrage pokojnice; kakor tudi vsem sosedom in blagim župljanom, ki so se udeležili pogreba ter molili za rajno; zlasti še tudi cerkvenim pevkam za ganljivo žalostinko pri hiši žalosti in na pokopališču; končno se še hvaležno spominjam vseh darovalcev pomenljivih vencev.

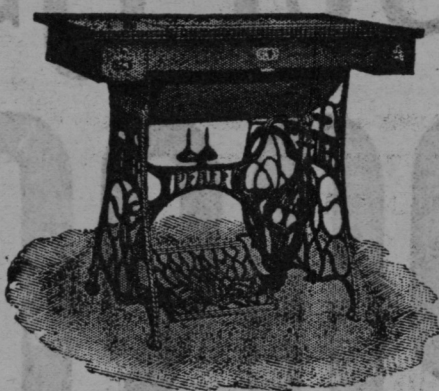
Sv. Bolfank v Slov. gor., dne 15. nov. 1916.

Marija Murko,
hči.

741

Najbolj priporočljivi so:

Pfaff-brzošivalni stroji

ki so najpopolnejši in najbolj na svetovnem trgu. 10 letna pismena garancija.

Posebna priprava za umetno vezanje (štikanje) krpanje perila, nogavic itd. o čemur dajam brezplačen pouk. Lahek in tih krogičen tek; šivajo naprej in nazaj. Solidne cene in ugodno odplačevanje.

IGN. VOK

specijalna trgovina s šivalnimi stroji in PUCH-kolesi.

Ljubljana Sodna ulica 7.

Zastopnike sprejem.

742

Vinogradniki pozor!

Na suho cepljene trte so na prodaj.

Najboljše kakovosti in sicer I. vrste. Vse trte so cepljene na Rip. Portalis in na Göhe št. 9. Trte se dobijo jako lepe in dobro zaraščene in lepo vkoreninjene, za kar se jamči. Dobijo se tudi cepljene trte posebno močne (L. 1915). Cena trtam je po dogovoru. Franc Slodnjak, trtnar v Rotmanu pošta Jursinci pri Ptuj.

692

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „pri c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor morete 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škorjanc.

Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Prage (švelarje)

bukove in hrastove za državno železnico kupuje po najvišji ceni in pri večjem številu preskrbi tudi delavce

Rudolf Dergan, Laški trg, Štajersko.

699

S. Friedrich,

trgovec v Ptuj, kupuje

proti takojšnjemu plačilu v gotovini po najvišjih cenah

vinski kamen, suhe jedilne gobe, sveže svinjske kože, svinjske ščetine, in konjsko dlako.

Jožef Martinz, Maribor

(ustanovljeno 1860)

razpošilja:

701

galanterijsko, igralno, pleteno blago in drobnarijo

po najcenejših dnevnih cenah.

Naročila in vprašanja se točno rešujejo.

Kupim vsako množino starega in novega vina

po najboljših cenah. Avgust Štelcer, gostilničar, »Narodni dom« v Mariboru. Vino grem tudi osebno poskusiti.

610

Ivan Ravnikar

Na debelo!

trgovina specifijskega kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda

Na drobno!

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen kumno janež pristno strd in vosek.

Kaj delajo trapisti?

O tem lahko izveš v mični novi knjižici: „Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu.“ Dobiva se pri trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjigarnah. Broširana knjiga velja K 2-50 in v platno vezana K 3-50, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. Ta ne samo vseskozi zanimiva in s primernimi podobami okrašena, ampak ravnotako podučna in zabavna knjižica bi ne smela manjkati v nobeni šolarski in društveni knjižnici. Sezite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd.!

691

Prošnja do rojakov na Slovenskem Štajerju.

690

Kdor ima kako posestvo, ali del posestva dati v najem, ali rabi pridnih slovenskih delavcev, naj se obrne na naslov: Ivan Mermolja, Tacen pri Ljubljani, želez. postaja Vizmarje.

Hiša v Celju

(eno nadstropna) se prodaja. Obstoji iz 5 lokalov, sposobna za vsako obrt. Lahki pogoji. Naslov pove upravnistvo Slov. Gospodarja.

712

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10.

Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Blizaje se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izrebrani bodo glavni dobitki sledečih laborirnih srečk:

Novih srečk Avstrij. rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 K
17 žrebanj vsake leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok same K 7— oziroma K 3-75.
Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! Srečkove zastopstvo 16, Ljubljana.

490

Izberne se je obnele na vojake v vojski in spleh na vsakega kot najboljšo

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prani, vratni in belosti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment.

capsici compos.

Nadomestilo za **Sidro - Pain - Expeller.**

Steklenica kron. —80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatnem levu“, Praga, I., Elisabetna cesta 5. Dnevne razpošiljanje.

